

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

עותק מותר לפרסום

לפני כבוד השופטת מירב הרשקוביץ יצחקי

המבקשת המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע
עו"ס לחוק נוער – גב' רוני חן

בעניין

המשיבים

1. פלונית
ע"י עו"ד הגר קליין
2. פלוני (הטוען לאבהות)

בעניין הקטין: XXXXXXXX
באמצעות האפוטרופוס לדין – עו"ד שלומי הכהן

החלטה

בפני בקשה מטעם עו"ס לחוק הנוער (להלן גם: "העו"ס") להורות על שינוי דרכי טיפול ביחס לתינוק XXXX (להלן: "הקטין") ולהעבירו מאומנת קלט חירום, שבה הוא שוהה היום, לאומנת רצף אימוץ חסויה (להלן גם: "אומנה קבועה"). המשיבה, אמו של הקטין, מתנגדת לבקשה ומבקשת כי אמה (להלן גם: "הסבתא") תשמש כמשפחת אומנת קרובים לקטין.

ואלה עיקרי העובדות הצריכות לעניין:

1. ענינו של הקטין הגיע לפתחו של בית המשפט לפני למעלה משנה, בהיותו כבן שלושה חודשים. אז הובא למיון בבית החולים סורוקה. כעולה מהמסמכים הרפואיים, סבל הקטין מדימום בראשו כתוצאה מחתך של 3 ס"מ, מדימום מהפה עם חתך בלוע שמאל (חשד שנגרם כתוצאה מחבלה חודרת בפה), שבר ביד, חתך בבטן מימין והמטומות על פני הבטן עם "רושם לתבנית מתאימה לידיים".
2. סריקת CT שנעשתה לו העלתה כי בגופו הקטן יש שברים במספר רב של צלעות משני צדדי גופו, חלקם חדשים וחלקם ישנים. בשל מצבו הרפואי, אושפז הקטין. (ראו: המסמכים שהוגשו בצב"ן XXX-XX-XX; סיכום שחרור אשפוז מיום 2.4.24 (13 עמודים) וכן דיווח למשטרת ישראל מיום 26.3.24, חתום על ידי ד"ר רן חן ועו"ס ליטל דוכובני (להלן: "הדיווח").

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

3. כאמור בדיווח, המשיבה והסבתא הביאו את הקטין למיון בית החולים. לדברי המשיבה, ביקרה אמה בביתם באותו היום. "הקטין בכה מאוד בידיים של הסבתא" ולכן פלונית(להלן: "בן הזוג") לקח את הקטין לחדרו "על מנת להרגיעו". במקביל, המשיבה והסבתא שוחחו ושתו תה "ופתאום פלונייצא איתו מדמם".
4. עוד צוין בדיווח, כי למרות שמדובר בתינוק בן שלושה חודשים, הוא הגיע לבית החולים פעמיים נוספות בעבר: בגיל שבוע אושפז בשל היפותרמיה כשחום גופו הגיע ל- 35 מעלות – וכבר אז, התרשם הצוות הרפואי מקשיי תפקוד של המשיבה. מספר ימים קודם לאשפוז הנוכחי, הגיע הקטין למיון בשל "אי שקט", אובחן עם "אטופיק דרמטיטיס" ועל גופו הייתה המטומה באזור המותן. בסיכום נכתב, כי הקטין מאושפז עם חבלות רב איבריות, שנראה שנגרמו לו "במספר אירועים שונים... מה שמעלה חשד חמור להתעללות פיזית בתינוק".
5. בנסיבות אלו, ביום 31 למרס 2024, הגישה עו"ס לחוק הנוער בקשה לצו הוצאה של הקטין לקלט חירום חסוי (צב"ן XXXX-XX-XX) (להלן: "הבקשה הראשונה"/"הצו הראשון"). מהתסקיר שצורף לבקשה עולות העובדות הבאות:
 - א. לאחר קבלת הדיווח, הגיעה עו"ס לחוק הנוער לבית החולים, המשיבה סירבה לשוחח איתה שלא בנוכחות הסבתא.
 - ב. בשיחה טלפונית שקיימה העו"ס עם הסבתא, מסרה הסבתא כי פלוני"בחור טוב".
 - ג. ביום 26 למרס 2024 הגיעו המשיבה והסבתא לשיחה במחלקת הרווחה, המשיבה מסרה כי אינה יודעת כיצד נגרמו החבלות. בזמן האירוע שהו היא והסבתא בחדר הסמוך ולא שמעו את הקטין בוכה.
 - ד. ביום 28 למרס 2024 התקיימה ועדת תכנון טיפול והערכה "אד הוק" בנוכחות המשיבה והסבתא. בסופה, המליצו גורמי הטיפול על הוצאת הקטין למשפחת קלט חירום.
6. ביום 2 לאפריל 2024 התקיים דיון בבקשה הראשונה. המשיבה התנגדה וטענה, כי הפגיעה בקטין נגרמה על ידי בן זוגה, ללא קשר אליה ומבלי שהיתה יכולה לצפות אותה. הסבתא ביקשה לקבל את הקטין לחזקתה, ומסרה, כי הייתה בקשר הדוק עם המשיבה "במיוחד במהלך השבועיים שבהם היה בן הזוג נוכח בביתה של המשיבה". בסופו של הדיון, הורה בית המשפט על העברתו של הקטין מבית החולים לקלט חירום למשך 30 יום.
7. ביום 17 לאפריל 2024 הגישה עו"ס לחוק הנוער בקשה להארכת הצו הראשון בשלושה חודשים (ראו: צב"ן XXXX-XX-XX) (להלן: "הבקשה השנייה"/"הצו השני").

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

8. לבקשה השנייה צורף עדכון של "מכון סאמיט", הפועל בשיתוף ובפיקוח משרד הרווחה, ונותן שירות למשפחות אומנה ולמפקח על האומנה. בעדכון צוין, שהקטין שוהה אצל משפחת קלט חירום שמטיבה עימו וניכר שהוא זקוק "להרבה תשומת לב". הוא מחלים מפצעיו ונתון במעקב של רופא ילדים ושל אורתופד. נוצר קשר "מיוחד" בין הקטין לאם קלט החירום, הנתפסת בעיניו "כדמות המטפלת העיקרית והוא מבקש את קרבתה" (ראו: דו"ח עדכון מכון סאמיט 12.5.24).
9. ביום 23 למאי 2024 התקיים דיון בבקשה השנייה. העו"ס בקשה, כי בהתאם להמלצת הוועדה לתכנון טיפול מיום 16 במאי, יורה בית המשפט על המשך שהותו של הקטין בקלט החירום, ובמקביל יבדקו גורמי הטיפול את התאמתה של המשיבה ל"בית שבתאי", שם קיימת יחידה טיפולית לאימהות ותינוקות, שמטרתה לשקם, לתמוך וללמד את האימהות כיצד לטפל בילדיהן. הצדדים הסכימו לבקשה תוך שהאפוטרופוס ציין, שהמשיבה - בשל מצבה הנפשי - אינה מתאימה כלל לבית שבתאי. בית המשפט האריך את הצו בשלושה חודשים, תוך שקבע שבמקביל תיבחן התאמתה של המשיבה לבית שבתאי (ראו החלטה מיום 23.5.24).
10. בדיון ביום 10 ביולי 2024, לבקשת העו"ס ובהסכמת הצדדים, הוכרז הקטין כנוק. לגבי דרכי הטיפול, בקשה העו"ס, כי בית המשפט יורה על העברת הקטין ממשפחת הקלט לבית שבתאי. צוין, כי המשיבה נמצאה מתאימה, ואפשר יהיה לקלוט אותה ואת הקטין בעוד כשבוע. האפוטרופוס לדין התנגד לבקשה. לדבריו, למשיבה לא תהיה היכולת לגדל את הקטין בעצמה. המשיבה סובלת מפוסט טראומה מורכבת, לאחר שמגיל קטן חוותה קשיים רבים, הוצאה מביתה, עברה מסגרות חוץ ביתיות רבות ואף לקחה חלק במעגל הזנות. עוד ציין, שבזמן שהמשיבה "שמרה" על הקטין הוא הגיע למיון הרפואי עם חבלות בכל גופו; העובדת הסוציאלית של בית החולים אמרה לו, שבמשך 20 שנה בהן היא עובדת במחלקת ילדים, לא ראתה "שתינוק כה צעיר הגיע במצב כה קשה"; והוסיף, שמשפחת קלט החירום "לא הורידו אותו מהידיים" במשך חודש, היות שגופו של הקטין היה כה כאוב. בנסיבות אלו, ביקש שלא ייגרם נזק נוסף לקטין וכי בית המשפט יורה על העברתו לאומנה קבועה (ראו דברי האפוטרופוס לדין בדיונים מהימים 23 למאי ו-10 ליולי 2024). בסופו של הדיון, הורה בית המשפט על העברתו של הקטין עם המשיבה לבית שבתאי למשך שנה (תנ"ז XX-XXXX).

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

11. למרבה הצער וכפי שצפה האפוסטרופוס לדין, לאחר כשלושה חודשים, ב-9 באוקטובר 2024, ברחח המשיבה מבית שבתאי. גורמי הטיפול דיווחו, כי למשיבה היו אירועי אלימות במקום והיא התקשתה להסתגל אליו. בנסיבות אלו ולבקשת עו"ס לחוק הנוער' הורה בית המשפט על שינוי דרכי הטיפול בקטין כך שיועבר מבית שבתאי לקלט חירום (ראו: תנ"ז XX-XX-XXXX, החלטה מיום 13.10.24).
12. בהמשך, בהתאם להוראת בית המשפט, התקבלו עדכונים לגבי מצבו של הקטין, מהם עלה, כי הועבר למשפחת קלט החירום שטיפלה בו בעבר. לדברי אם משפחת הקלט, הקטין חזר אליהם כשהוא "שבור", הוא לא זיהה את המשפחה, בכה הרבה והתקשה להירגע. בהמשך, הסתגל הקטין השוב לקלט החירום וניכר שהבין שאם הקלט יציבה בחייו ומשמשת עבורו "דמות המטפלת העיקרית" (ראו: דו"חות מכון סאמיט מהתאריכים 14.10.24 ו-17.11.24 וכן עדכון האפוסטרופוס לדין מיום 12.12.24).
13. ב-8 בדצמבר 2024 התקיימה ועדת תכנון טיפול, שהמליצה כי הקטין יועבר למשפחת אומנת רצף אימוץ חסויה. עוד המליצה, כי עובדת סוציאלית לחוק האימוץ תהיה מעורבת בבחירת משפחה מתאימה. המשיבה והסבתא התנגדו להמלצה וביקשו לבחון את הסבתא כאומנת קרובים לקטין. גורמי הטיפול בוועדה וכן האפוסטרופוס לדין התנגדו לכך, בין השאר, בשל מערכת היחסים המורכבת בין המשיבה לסבתא (ראו: עדכון עו"ס מיום 5.1.25).
14. בהתאם להמלצות הוועדה, הגישה עו"ס לחוק הנוער את הבקשה לשינוי דרכי הטיפול בקטין, כך שיועבר למשפחת אומנת רצף אימוץ חסויה (להלן: "הבקשה").
15. ב-17 לפברואר 2025 התקיים דיון בבקשה. האפוסטרופוס לדין הסכים לשינוי המבוקש על ידי העו"ס, תוך שהדגיש שוב, שהסבתא אינה מתאימה לגדל את הקטין, שכן היא לא הצליחה לגדל את ילדיה שלה, שהוצאו מחזקתה בצווי בית משפט. באת כוח המשיבה לא חלקה על כך, שהמשיבה אינה מסוגלת לגדל את הקטין בעצמה, אך התנגדה שהקטין יועבר לאומנה קבועה. לדבריה, עברה הסבתא שינוי לטובה והיא יכולה לשמש לקטין אומנת קרובים. עוד הדגישה, כי בחינת הסבתא צריכה להתבצע על ידי מכון סאמיט, שכן גורמי הרווחה בקהילה מכירים את הסבתא מזה שנים לאחר שילדיה הוצאו מחזקתה ודעתם עליה "נחרצת". בסופו של הדיון קבע בית המשפט, כי התנהלותה של הסבתא כאמא וגם כסבתא לקטין מעידה, שאינה מתאימה לגדל את הקטין, ולכן הוריתי על העברת הקטין לאומנה קבועה, תוך שקבעתי שהעו"ס, בהתייעצות עם עו"ס לחוק הנוער המחוזית יבחנו במקביל את טענותיה של הסבתא לגבי השינוי לטובה שעברה ואת התאמתה לשמש אומנת קרובים לקטין.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

16. על החלטתי זו הוגש ערעור. בהסכמת הצדדים, החזיר בית המשפט המחוזי את התיק לבית משפט זה, תוך שהורה לבחון בשנית את הבקשה. זאת, על מנת למנוע טלטול נוסף בחייו של הקטין, ככל שתימצא הסבתא מתאימה לגדלו (ראו ענ"א XX-XX-XXX החלטה מיום 9.3.25).

טיעוני הצדדים לאחר החלטת בית המשפט המחוזי

17. עו"ס לחוק הנוער הגישה טיעוניה בכתב וחזרה על בקשתה להורות על השמתו של הקטין באומנה קבועה, ללא בחינה נוספת של הסבתא. לשיטתה, הגורם המוסמך לבוא בהמלצות לגבי דרכי הטיפול בקטין הוא ועדת תכנון טיפול, אשר בחנה את הסבתא וקבעה, שאינה מתאימה לשמש כאומנת קרובים לקטין, וזאת בין היתר בשל היחסים המורכבים עם המשיבה.

18. עוד ציינה, כי לאחר הדיון בערעור, קיימו גורמי הטיפול התייעצויות נוספות בעניין זה עם העובדות הסוציאליות לחוק הנוער העירונית והמחוזית ועם גורמי הרווחה בערד, מקום מגורי הסבתא. כלל הגורמים סבורים, כי הסבתא אינה מתאימה לשמש אומנת קרובים לקטין, וכי יש להורות על העברתו לאומנה קבועה. כאמור, אותה סבתא לא נמצאה מתאימה לגדל את ילדיה שלה, שהרי המשיבה ואחיה הוכרזו כשלעצמם כנזקקים והוצאו בצווי בית משפט מחזקתה, וגם כיום, מטופל בנה הצעיר על ידי גורמי הרווחה בערד. לתמיכה בטענותיה, הפנתה העו"ס לתיקי הנזקקות בעניין המשיבה ואחיה, וכן הגישה דוח חסוי ועדכני מגורמי הרווחה בערד.

19. ב"כ המשיבה חזרה על בקשתה, כי מכון סאמיט יבחן את התאמת הסבתא לשמש כאומנת קרובים לקטין. לדבריה, לסבתא הזכות לכך ויש לבחון אותה באמצעות גורם אובייקטיבי ולא על ידי גורמי הרווחה מהקהילה. עוד ציינה, כי למרות הוראת בית משפט זה ובית המשפט המחוזי, גורמי הטיפול לא בחנו את המסמכים שבידי הסבתא ולמעשה לא התקיימה כל בדיקה "אמיתית" בעניין.

20. לאחר תגובת ב"כ המשיבה ולבקשת בית המשפט, הגישה ב"כ המשיבה, ביום 4 לאפריל 2025, שני מסמכים המעידים על "השינוי לטובה שעברה הסבתא": האחד, אישור מיום 16 לדצמבר 2014 המעיד, כי הסבתא עברה "קורס ספרות סוג 1". השני, הוא אישור עו"ס מועדוניות, כי הסבתא השתתפה בקבוצה של "מסלול להורות מודעת". מהמסמך אין ברור מתי נערך הקורס ומה היו תכניו.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

21. **האפוסטרופוס לדין** העביר תגובתו ביום 22 לאפריל 2025, ובה תמך בבקשת גורמי הרווחה ושב על עמדתו, לפיה הסבתא אינה מתאימה לשמש כאומנת קרובים לקטין. לגבי המסמכים שהוגשו בנוגע לסבתא, טען, כי מדובר במסמכים ישנים ולא רלוונטיים, שכן קורס הספרות התקיים לפני 11 שנה, ובירור שערך לגבי קבוצת "מסלול להורות מודעת" העלה כי מדובר במסמך משנת 2009, מלפני לא פחות מ-16 שנה.
22. לבקשת בית המשפט, ביום 5 למאי 2025 העבירה עו"ס לחוק הנוער מסמך המבהיר כי לאחר בדיקה במכון סאמיט, **משך הזמן הצפוי לבדיקת הסבתא לשמש כאומנת קרובים לקטין – הוא כארבעה חודשים, אך מניסיונה בפרקטיקה הבדיקה אורכת זמן רב יותר.** עוד הדגישה, כי במונחי "זמן ילד" מדובר בזמן רב העלול לגרום לפגיעה רגשית והתפתחותית לקטין.

דיון והכרעה

23. יאמר כבר כעת, לאחר שעיינתי בכלל המסמכים ושמעתי את טיעוני הצדדים, מצאתי כי לוועדה לתכנון טיפול והערכה (להלן: "**הוועדה**"), הייתה הסמכות להמליץ לבית המשפט ולקבוע כי הסבתא אינה מתאימה לשמש כאומנת קרובים לקטין. הוועדה בחנה כהלכה את כלל השיקולים ובראשם טובת הקטין. בנוגע לתוכן שיקול הדעת של הוועדה, לאחר בחינה חוזרת, אין מנוס מהמסקנה, שטובתו של הקטין מחייבת העברתו בהקדם **למשפחת אומנת רצף אימוץ חסויה**, כפי שיפורט להלן.
24. החוק המסדיר את נושא האומנה לילדים, הוא חוק אומנה לילדים, תשע"ו-2016 (להלן: "**החוק**"). סעיף 2 לחוק קובע מיהו הגורם המוסמך להמליץ או לקבל החלטות בעניין זה:

"בית משפט, ועדת תכנון טיפול והערכה, ועדת אבחון, וכל גורם אחר המוסמך לפי דין להחליט על השמה".

25. המחוקק קבע שלוועדה, שחבריה הם עו"ס לחוק הנוער וגורמי הטיפול **בקהילה** שמכירים את הצדדים (לעיתים לאורך שנים רבות), יש את הסמכות להחליט בענייני אומנת ילדים.
26. לדעתי, דווקא בשל העובדה שמדובר בגורמי טיפול מקצועיים מהקהילה, שלהם היכרות ומידע על הצדדים, ניתנה להם הסמכות להמליץ ולעתים להחליט ב"דיני נפשות" אלו, ללא צורך בבדיקת "גורם אובייקטיבי". הכל לפי עקרונות החוק ובראשם עקרון טובת הילד.
27. בכל מקרה, כאמור בסעיף 31(א) לחוק, כאשר אין הסכמת הורים, החלטת הוועדה טעונה אישור של בית משפט ועוברת תחת ביקורת שיפוטית. **לעולם בית המשפט הוא הפוסק האחרון ובסמכותו לאשר או לדחות את החלטת הוועדה.**

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

28. יוער, כי בהתאם לחוק, לכל אדם הזכות לפנות לממונה על רישוי אומנה (להלן: "הממונה") ולבקש לשמש כאומן. במשך השנה האחרונה, היה בידי הסבתא לפנות בעצמה לממונה, ללא קשר ותלות ב"אישור" עו"ס לחוק הנוער או הוועדה, בשים לב לכך שעל כל אדם המשמש כאומן - לקבל רשיון אומנה מהממונה, שהוא המפקח על האומנה, ובסמכותו של הממונה, בין השאר, לקיים הערכת כשירות לאומן, אשר, בהתאם לצורך, עשויה להיערך באמצעות "גורם אובייקטיבי" כמכון סאמיט (ראו סעיפים 23, 25, 26 ו-64(ה) לחוק).
29. למעלה מן הצורך, אציין שבשנה האחרונה ולאור הבקשות הרבות והדיונים בענייניו של הקטין, התרשמתי באופן בלתי אמצעי שעו"ס לחוק הנוער פועלת במקצועיות, ללא דעה קדומה או משוא פנים, וללא כל שיקולים זרים, כשלנגד עיניה טובתו של הקטין בלבד. כך לדוגמא, בבקשתה השנייה. בדיונים מהימים 23 למאי ו-10 ליולי 2024, התעקשה עו"ס לחוק הנוער על כך שהמשיבה והקטין יועברו לבית שבתאי, וזאת למרות עברה המורכב של המשיבה והעובדה שהקטין נחבל קשות בעת שהיה תחת חסותה. יודגש, שהאפוטרופוס לדין התנגד נחרצות לעמדתה ובאולם בית המשפט התנצחו הצדדים, תוך שהעו"ס מבהירה את חשיבות הדבר והכל לטובת הקטין, תוך מתן הזדמנות אמת למשיבה לעבור תהליך טיפולי שבסופו ייתכן שתוכל לגדל את בנה.

אומנת קרובים וטובת הילד

30. סעיף 4(א) לחוק קובע את השיקול המרכזי בקביעת משפחת אומנה לקטין:

"בכל פעולה המתבצעת לגבי ילד לפי חוק זה או החלטה המתקבלת בעניינו תהיה טובת הילד שיקול מכריע".

31. סעיף 38 (א) לחוק האומנה קובע עדיפות להשמה באומנת קרובים:

"קבע הגורם המוסמך כי טובתו של הילד מחייבת את השמתו במשפחת אומנה לפי חוק זה, יש לנקוט מאמצים ככל האפשר לאיתור קרובי משפחה בגירים שבאפשרותם לשמש אומנים בעבורו; לעניין זה 'קרוב משפחה'; אח, אחות, סב, סבתא, דוד או דודה".

32. ברם, בהתאם לאותו סעיף, אין די בקשר דם, והתנאי לאומנת הקרובים הוא בכל מקרה, שהדבר יעלה בקנה אחד עם טובתו של הקטין:

"נמצא קרוב משפחה כאמור ... והגורם המוסמך קבע כי אומנה כאמור היא לטובת הילד, ישמש קרוב המשפחה אומן לילד, ומשפחתו משפחת אומנה (בחוק זה – אומנת קרובים)".

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

33. גם בתי המשפט עמדו על העיקרון שלפיו יש להעדיף את השמתו של קטין באומנת קרובים. הודגש, של"קשר דם" חשיבות עצומה להתפתחותו של הילד. יחד עם זאת, נקבע כי **מדובר בשיקול חשוב אך לעולם השיקול המרכזי והמועדף הוא טובתו של הילד**. (ראו: ענ"א (נצ') 37779-09-23 **פלונית נ' הקטינה** (להלן: "עניין פלונית") והשוו באספקלריה חמורה יותר של הליך אימוץ בעע"מ 4486/13 **פלונית נ' היועץ המשפטי לממשלה משרד הרווחה והשירותים החברתיים** (נבו 27.8.2013) וגם דנ"א 6211/13 **היועץ המשפטי לממשלה ומשרד הרווחה נ' פלוני** (נבו 23.12.2013)).

34. עוד קובע החוק תנאי סף לקבלת רישיון לשמש כאומן. בין השאר נקבע, כי לא ניתן לקבל רישיון אומנה לאדם שילדו הוכרז כקטין נזקק בשבע השנים האחרונות. על מנת לתעדף אומנת קרובים - במקרה שבו האומן הוא קרוב משפחתו של הקטין וילדו הוכרז כנזקק - צומצמה תקופת "ההתיישנות" לשלוש שנים. (ראו: סעיפים 24 ו-38(ב) לחוק). השכל הישר העומד מאחורי תנאי זה הוא, שאדם שכשל בגידול ילדיו, יתקשה להצליח בגידול ילדים שאינם שלו.

35. ילדיה של הסבתא הוכרזו כנזקקים ומגיל צעיר הוצאו מחזקתה למסגרות חוץ ביתיות. צו הנזקקות בעניין המשיבה הסתיים ב-13.11.20 (תנ"ז XXX-XX-XX). בעניין אחיה הצעיר יותר, באוגוסט 2019 הוגשה הודעה בעניינו מעו"ס לחוק הנוער, לפיה הקטין עבר להתגורר אצל אחותו באילת, לאחר שהסתבך בפלילים והוא מצוי תחת פיקוח אינטנסיבי של שירות המבחן, ומכאן שיש ליתר את הצווים שניתנו בעניינו (תנ"ז XXX-XX-XX) ראו החלטה של כב' השופט יניב בוקר מיום 06.08.2019. מאז שהמשיבה הוכרזה כנזקקת עברו כארבע וחצי שנים. הסבתא אמנם עומדת בתנאי הסף כאמור, אך יש בכך להעיד על יכולתה לגדל את הקטין.

טובת הילד – הישום בעניינינו

36. החוק מפרט את השיקולים ו"איך קובעים" מה היא "טובת הילד" וכך בסעיף 4 (ב):

"בקביעת טובת הילד לפי חוק זה יישקלו מכלול האינטרסים, הצרכים והזכויות של הילד, ובין השאר השיקולים המפורטים להלן:
(1) שלומו הגופני והנפשי; .. (4) מימד הזמן בחיי הילד; ...
(6) ההשפעה הצפויה של החלטה... על חיי בטווח הקצר ובטווח הארוך;
(7) קשריו ויחסיו עם הורים ועם אנשים משמעותיים אחרים בחייו..."

37. כעת אבדוק את התאמת הסבתא לשמש כאומנת קרובים לקטין **בהתאם לשיקולים שנקבעו על ידי המחוקק לבחינת טובת הקטין:**

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

38. **שלומו הגופני והנפשי של הקטין:** האם הסבתא יכולה להבטיח כיום את שלומו הגופני והנפשי של הקטין?

א. כעולה מתיקי הנזקקות של המשיבה ואחיה, כשלה הסבתא כשלון חרוץ בגידול ילדיה. בדיון בפני טענה ב"כ המשיבה, כי הסבתא עברה תהליך שינוי לטובה, וגורמי הטיפול "שופטים" אותה בהסתמך על תפקודה כאם בעבר. לתמיכה בטענותיה הגישה שני מסמכים: האחד מקורס ספרות מלפני למעלה מעשר שנים, והשני מקבוצת הורים שהשתתפה בה, שתוכנה ומועדה אינו ברור. מנגד, מהמסמכים העדכניים שהוגשו בתיק עולה תמונה עגומה בייחס לתפקודה כאמא כיום וכסבתא לקטין.

ב. גם כיום, מוכרת הסבתא לשירותי הרווחה בערד, לה 6 ילדים, מבני זוג שונים. חמשת הילדים הבגירים גדלו במסגרות חוץ ביתיות. כיום, מתגוררת בערד עם בן זוגה ולהם ילד משותף בן 12. מעיון במסמך מיום 18 למרץ 2024, עולה תמונה מדאיגה לגבי התנהלותה בגידול בנה הצעיר ובענייני החלה מעורבות עו"ס לחוק נוער בערד (ראו תגובת העו"ס בתיק זה מיום 18.3.25 והדו"ח החסוי שצורף).

ג. יודגש, הסבתא לאורך השנה האחרונה כשלה בתפקידה כסבתא לקטין וכאימה למשיבה. בשלושת החודשים שבהם שהו המשיבה והקטין בצו בית המשפט בבית שבתאי, לא תמכה בהם הסבתא כלל. כך למשל, במסמך הסיכום של בית שבתאי נכתב כי מספר פעמים, שיתפה המשיבה "ברצונה לצאת בסופי שבוע אל משפחתה, אך נראה כי אף אחד לא שש לארח אותה ופלונית (המשיבה) נאלצה להישאר ביחידה גם בסופי שבוע". עוד צוין, כי בערב החג סיפרה המשיבה "בהתרגשות", כי היא יוצאת להתארח אצל אמה: "פלונית דמיינה את האוכל שיוגש, ואיך יכינו עבורה מאכלים שהיא אוהבת... לבסוף קיבלה פלונית הודעה מאמה, כי לא תוכל להתארח אצלה בחג. פלונית הייתה מאוד מאוכזבת ועצובה מכך, ואני מאמינה כי גם מקרה זה השפיע על החלטתה לעזוב את יחידת האמהות" (ראו מסמך סיכום מבית שבתאי, מיום 11 לנובמבר 2024 חתום על ידי עו"ס יחידת האמהות הגב' דורית בלאט ומנהלת היחידה הגב' ניצה תורן).

ד. יוזכר, באירוע בו נגרמו פגיעות קשות שהביאו לאישפוזו של קטין, תינוק בן 3 חודשים, **שהתה הסבתא בביתו**. היא לא הצליחה להגן עליו ואף לא שמעה אותו בוכה. לאחר האירוע היא בחרה לגונן על הבן זוג החשוד במעשים ואמרה שהוא "אדם טוב".

39. **הקשר בין המשיבה לסבתא והשפעתו הצפויה על הקטין:** כיום מציגות המשיבה והסבתא

חזית אחידה, ועותרות במשותף להשמת הקטין באומנת קרובים אצל הסבתא. עם זאת, עיון במסמכים המונחים בפני מלמד כי לאורך השנים התקיים מתח רב בין המשיבה לאמה, הפוגע במשיבה ועלול בעתיד לתת אותותיו בקשרי המשיבה עם הקטין, אם הסבתא תשמש

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

לו כאומנה. כך לדוגמא, בבקשה השנייה של עו"ס לחוק הנוער להארכת צו ההוצאה של הקטין, צורפו מסמכים של עמותת עלם, בה טופלה המשיבה במשך שנתיים וחצי. מהמסמכים עולה, כי המשיבה סובלת מפוסט טראומה מורכבת, והיא "מסתובבת בעולם עם תחושה שהיא "הפקר" ממשפחתה אשר איתם יש לה מערכת יחסים מורכבת וקשה מאוד" (ראו: "סיכום ליווי צעיר" מיום 30 לאוקטובר 2023, הוגש בצ"ן XXX-XX-XX). עמותת עלם סייעה למשיבה בתביעה להעלאת קצבת נכות. במסמך הפניה של העמותה למוסד לביטוח הלאומי נכתב, כי התביעה הקודמת הוגשה על ידי אימה של המשיבה "אשר זממה לנהל עבורה את הקצבה וניצלה את מצבה הנפשי, חוסר תפקודה של פלונית וכן את האמון שפלונית נתנה בה" (ראו: מכתב "סיוע בתביעה לקבלת קצבת נכות" חתום על ידי רז מתתיהו, עובדת סוציאלית מעמותת עלם). כן עלה, כי בעבר סירבה הסבתא לארח את המשיבה בחגים, אלא אם המשיבה תשלם לה 500 ₪ (ראו בתגובת עו"ס לחוק הנוער מיום 18 למרס 2025).

40. כעולה מהחלטת בית המשפט מיום 23 למאי 2024, ניתקה הסבתא קשר עם המשיבה ואף לא התייצבה לצדה בדיונים הקשים שהתקיימו בעניינו של הקטין בימים 23 למאי וב- 10 ביולי 2024. מעיון בתיק הנזקקות של המשיבה ובכלל המסמכים בתיק הנזקקות של הקטין, מצאתי כי הקשר בין המשיבה לאימה הסבתא קשה ומורכב מאוד, וכי אין ספק שהדבר ישפיע לרעה על הקטין ועל הקשר שלו עם המשיבה, אמו.

41. כעולה מהחלטת בית המשפט מיום 23 למאי 2024, ניתקה הסבתא קשר עם המשיבה והיא גם לא התייצבה לצדה בדיונים הקשים שהתקיימו בעניינו של הקטין בימים 23 למאי ו- 10 ביולי 2024. מעיון בתיק הנזקקות של המשיבה ובכלל המסמכים בתיק הנזקקות של הקטין, מצאתי כי הקשר בין המשיבה לאימה הסבתא קשה ומורכב מאוד, כשאין ספק, כי הדבר ישפיע לרעה על הקטין ועל הקשר שלו עם המשיבה, אמו.

42. **מימד הזמן:** גיל הקטין הוא שיקול ממשמעותי בקבלת החלטות בעניין השמת קטינים וביתר שאת, בעניינם של תינוקות, שכן ל"מימד הזמן" בגיל זה השפעה קריטית על המשך חייו של הקטין (וראו בעניין זה את פסק הדין של בית המשפט העליון מאתמול [בע"מ 69395-03-25 פלונית נ' אלמונית \(נבו 11.5.2025\)](#)).

43. הקטין כיום בן שנה ושלושה חודשים הוא נמצא בתקופה קריטית להתפתחותו הנפשית. מחקרים שנעשו בתחום התפתחות הילד מראים כי סוג הקשר של הילד עם דמות קבועה בחייו עד לגיל שלוש – ישפיע בצורה דרמטית על כל מהלך חייו, על הביטחון שלו בעולם ובבני אדם אחרים. דמויות לא יציבות או מתחלפות בתקופת גיל זה טומנת בחובה ולו פוטנציאל לנזק רב לקטין ולהיווצרות פסיכופתולוגיות בעלות היבטים שונים במהלך החיים [בע"מ 377/05, **פלונית ופלוני ההורים המיועדים לאימוץ נ' ההורים הביולוגיים**, פ"ד ס(1) 124, בעמ' 160].

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

44. אחת התיאוריות המובילות, המבוססות והמתקפות בתחום הפסיכולוגיה היא "תיאוריית ההיקשרות". תיאוריה זו משמשת מומחים ואת בתי המשפט בדונם בתיקי נזקקות, בסכסוכי הורות ובהליכי אימוץ. (ראו: רע"א 6211/13 היועמ"ש נ' משרד הרווחה והשירותים החברתיים (נבו 23.12.2013, פסקה 33); בע"מ 9447/16 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה - משרד הרווחה (נבו 28.2.2017); דו"ח הועדה לבדיקת חוק אימוץ ילדים תשמ"א – 1981 בישראל (2006) בראשות השופט בדימוס שלום ברנר).
45. על תאוריית ההיקשרות כתב כ' השופט המחוזי אסף זגורי כך:

"על פי תיאוריה זו, תקופת הזמן הראשונה בחייו של הילד היא קריטית ליצירת דמות עם מטפל ראשוני. התקשרות מוגדרת כקשר בין ילד להורה או למבוגר המטפל בו. הקשר בין הילד למבוגר המשמעותי נוצר באופן אינסטינקטיבי, והוא צורך פסיכולוגי מולד. קשר זה חיוני להישרדות התינוק ודומה לצרכים פיזיולוגיים אחרים. עבור הילד, הקשר משרת את הצורך בהגנה, בהזנה ובסיפוק צרכים נוספים. כאשר הילד הופך פעיל ועצמאי ולומד כי הוא יכול לסמוך על הדמות ההורית שתענה על צרכיו באופן רגיש, עקבי ומספק, הופכת דמות ההתקשרות ל"בסיס בטוח" שממנו הוא יכול להתרחק, לצאת ולחקור את הסביבה הפיזית או החברתית, ושאליו יוכל לחזור בזמן מצוקה או איום. ככל שנוכחות של מבוגר רגיש, אכפתי ומגן מורגשת יותר, כך נוצר בסיס בטוח יותר להתקשרות המאפשרת חקירה, למידה והתפתחות ההולכים ומתרחבים" (ראו: נצ' 37779-09-23 פלונית נ' הקטינה)

46. פרופ' תרצה יואליס, פסיכולוגית התפתחותית וראש התוכנית לתואר שני ושלישי בביה"ס למדעי הפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה, הבהירה כי:

"חשוב מאד להבין את התהליכים השונים שעובר הפעוט, כדי להתוות את הדרך לקבלת החלטות בתחומים רבים הקשורים בילדים בסיכון ובהליכי הוצאתם מהבית...המונח "התקשרות" מתייחס לנטייה המולדת של תינוק ליצור קשר רגשי מתמשך עם דמות מטפלת קבועה או עם כמה דמויות כאלה. התפתחות תקינה של התקשרות, תשפיע על תחומי התפתחות נוספים: קוגניטיביים, חברתיים, רגשיים ומוטוריים. בשלוש השנים הראשונות לחיים, זקוק הפעוט למידה רבה של אינטראקציה בפועל עם דמות עקבית כדי לפתח כלפיה התקשרות...חשוב להבין כי מדובר בתקופה

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

רגישה וקריטית ועדיף לספק לילד קשר יציב וקבוע כדי שיוכל לגדול ולהתפתח בצורה תקינה" (ראו: פרופ' יואליס, "על תובנה והבנה: בדרך מסיכון לסיכוי", מתוך חברה ורווחה, כרך ל"ו 2(יוני 2016) עמ' 190-181).

47. יודגש, הקטין בתקופת חייו הקצרה הספיק לחוות אשפוז בבית החולים עם פצעים ושברים בכל חלקי גופו ומאז שהוצא מבית המשיבה- עבר טלטלות רבות, כפי שעלה מדווחי אם אומנת הקלט חירום כשהקטין חזר אליהם מבית שבתאי הוא חזר "שבור". מדוחות מכון סאמיט בעניינו של הקטין, הודגש, כי השמת הקטין בקלט החירום בתקופה שעולה על 3 חודשים – מזיקה לו. בשל כך, גם המחקק קבע שתקופת שהייה בקלט חירום לא תעלה על שלושה חודשים (ראו סעיף 62 לחוק). כיום הקטין בקלט החירום כ- 7 חודשים.

48. כאמור, השתכנעתי כי הוועדה בחנה כהלכה את כלל השיקולים כמצוות המחקק, אין זה טובתו של הקטין לגדול אצל הסבתא. ומעבר לכך, החלטה השוללת קרוב משפחה של ילד מלשמש אומן, היא בחזקת קביעת גורלו. לוועדה וגם לבית המשפט "יותר פשוט" להעביר עניין זה לממונה שיעשה בדיקה נוספת הכוללת הערכת כשירות הסבתא באמצעות מכון סאמיט. אך בעדכון שהתקבל בימים האחרונים עולה, כי בדיקה כזאת תערך למעלה מארבעה חודשים "זמן ילד" ארוך וקריטי שיביא לפגיעה קשה בקטין לאורך כל חייו.

49. נוכח כל המקובץ אני סבורה, כי הסבתא אינה מתאימה לשמש כאומנת קרובים לקטין שבתקופת חייו הקצרה עבר טראומות וטלטלות רבות. **טובתו מחייבת העברתו בהקדם לאומנה קבועה כהמלצת הוועדה.**

50. בית המשפט, מבין הייטב לליבן של המשיבה והסבתא ואת רצון שהקטין יגדל קרוב אליהן באומנת קרובים אצל הסבתא. לדעת בית המשפט וגורמי הטיפול טובת הקטין לגדול במקום אשר יספק לו את היציבות ההכרחית הנדרשת ואת צרכיו הפיזיים והרגשיים להתפתחותו הטובה כילד וכאדם בוגר.

סוף דבר, לאחר שנבחנה פעם נוספת אומנת הקרובים אצל הסבתא, כמצוות ערכאת הערעור, מורה בית המשפט על העברתו של הקטין למשפחת אומנת רצף אימוץ חסויה החל מיום 16.5.25 וזאת כדי לאפשר שמחד יעבור הקטין הליכי פרידה ממשפחת קלט החירום ומאידך בזמן זה תוכל המשיבה להגיש ערעור.

תוקף צו זה הוא עד לתוקף צו הנזקקות, יום 10.7.25.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בבאר שבע

תנ"ז 25-02-21514 המחלקה לשירותים חבריים ד' באר שבע (רוני חן) נוער נ' פלונית ואח'

עדכון עו"ס לחוק הנוער יועבר לאחר קליטת הקטין באומנה הקבועה ובכל מקרה יועבר עדכון עד ליום 22.5.25.

ניתנה והודעה היום י"ד אייר תשפ"ה, 12/05/2025, בהעדר צדדים.

מ'רוב מושקוביץ - יצחקי

מירב הרשקוביץ יצחקי, שופטת